

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN: 2545-3998
DOI: 10.46763/palim

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ,
КНИЖЕВНИ И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC,
LITERARY AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 8, NO 16, STIP, 2023

ГОД. VIII, БР. 16
ШТИП, 2023

VOL. VIII, NO 16
STIP, 2023

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

Год. 8, Бр. 16
Штип, 2023

Vol. 8, No 16
Stip, 2023

PALMK, VOL 8, NO 16, STIP, 2023

DOI: <https://doi.org/10.46763/PALIM23816>

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Астрид Симоне Хлубик, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија
Алина Андреа Драгоеску Урлика, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија
Сунчана Туксар, Универзитет „Јурај Добрила“ во Пула, Хрватска
Саша Војковиќ, Универзитет во Загреб, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Озтурк Емироглу, Универзитет во Варшава, Полска
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Гурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија
Шахинда Езат, Универзитет во Каиро, Египет
Џулијан Чен, Универзитет Куртин, Австралија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delchev University, Faculty of Philology, Stip

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, USA
Tole Belcev, Goce Delchev University, Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delchev University, Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Astrid Simone Hlubik, King Michael I University, Romania
Alina Andreea Dragoescu Urlica, King Michael I University, Romania
Sunčana Tuksar, Juraj Dobrila University of Pula, Croatia
Saša Vojković, University of Zagreb, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Öztürk Emiroğlu, University of Warsaw, Poland
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruyssen, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Würzburg, Germany
Chahinda Ezzat, Cairo University, Egypt
Julian Chen, Curtin University, Australia

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Луси Караниколова-Чочоровска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска
Натка Јанкова-Алаѓозовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Ранко Младеноски (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>. Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Lusi Karanikolova-Chochorovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska
Natka Jankova-Alagjozovska

LANGUAGE EDITORS

Ranko Mladenoski (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krstev Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>
Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.
All papers are peer-reviewed.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

11 ПРЕДГОВОР

Сунчана Туксар, член на Уредувачкиот одбор на „Палимпсест“

FOREWORD

Sunčana Tuksar, member of the Editorial Board of Palimpsest

ЈАЗИК / LANGUAGE

15 **Rossella Montibeler**

QUOTIDIANI ITALIANI E COVID-19: L'INFLUSSO DELLA PANDEMIA SULLA LINGUA

Rossella Montibeler

ITALIAN NEWSPAPERS AND COVID-19: THE PANDEMIC'S IMPACT ON THE LANGUAGE

25 **Sevda Kaman, Şeyma Ebru Koca, Nur Kılıçaslan, Muhammed Durmaz**

SEKSENLİ YILLARDAN GÜNÜMÜZE DEĞİŞEN ÖĞRENCİ ARGOSU

Sevda Kaman, Şeyma Ebru Koca, Nur Kılıçaslan, Muhammed Durmaz

STUDENT SLANG AND THE CHANGE IN STUDENT SLANG FROM THE EIGHTIES TO THE PRESENT

45 **Jonida Cungu, Teuta Toska**

PREPOSITIONS FROM A SEMANTIC POINT OF VIEW

57 **Blerta Ceka, Gëzim Xhaferri, Biljana Ivanovska**

DIE SOZIALE BEDEUTUNG VON ANGLIZISMEN IN DER DEUTSCHEN JUGENDSPRACHE: EINE VERGLEICHENDE ANALYSE ZWISCHEN 'DER STANDARD' UND 'COOL MAGAZIN'

Blerta Ceka, Gëzim Xhaferri, Biljana Ivanovska

THE SOCIAL SIGNIFICANCE OF ANGLICISMS IN GERMAN YOUTH LANGUAGE: A COMPARATIVE ANALYSIS BETWEEN 'DER STANDARD' AND 'COOL MAGAZIN'

67 **Марија Стојаноска, Виолета Јанушева**

СЛОЖЕНИТЕ ГЛАГОЛСКИ ФОРМИ ВО НАСЛОВИТЕ НА МАКЕДОНСКИТЕ ЕЛЕКТРОНСКИ МЕДИУМИ

Marija Stojanoska, Violeta Janusheva

THE COMPLEX VERB FORMS IN THE HEADLINES OF THE MACEDONIAN ELECTRONIC MEDIA

75 **Игор Станојоски**

МИНАТИТЕ ВРЕМИЊА ВО МАКЕДОНСКИОТ ПРЕВОД НА РОМАНОТ „ПРАЗНА МАПА“ ОД АЛЕНА МОРНШТАЈНОВА

Igor Stanojovski

PAST TENSES IN THE MACEDONIAN TRANSLATION OF THE NOVEL "BLIND MAP" BY ALENA MORNŠTAJNOVÁ

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

- 85 Марија Ѓорѓиева-Димова**
АПОСТРОФИЧНОТО ПЕЕЊЕ НА КОЧО РАЦИН
Marija Gjorgjieva-Dimova
THE APOSTROPHE IN KOCHO RACIN'S LYRIC
- 97 Danijela Kostadinović**
COSMOGONIC AND APOCALYPTIC VISION OF THE WORLD IN THE
PROSE OF ŽIVKO ČINGO
- 107 Mihrije Maloku-Morina**
SISTER CARRIE: TRAITS OF DREISER'S SELF-IDENTIFICATION
- 117 Turgay Kabak**
BİR KÜLTÜR TAŞIYICISI BİREY OLARAK İMDAT SANCAR VE BAYBURT
SAĞDIÇ DÜĞÜNLERİ
Turgay Kabak
İMDAT SANCAR AND BAYBURT SAĞDIÇ (BEST MAN'S) WEDDINGS AS
CULTURAL HERITAGE
- 129 Татьяна Вукелич**
ЛОЛИТА – ИКОНА И ДЕВУШКА С ОБЛОЖКИ
Tatjana Vukelić
LOLITA – FROM AN ICON TO A COVER GIRL

КУЛТУРА / CULTURE

- 143 Dejan Malčić**
IL POSTMODERNISMO NEL CINEMA DI DARIO ARGENTO E BRIAN DE
PALMA
Dejan Malčić
POSTMODERNISM IN THE CINEMA OF DARIO ARGENTO AND BRIAN
DE PALMA
- 153 Екатерина Намичева-Тодоровска, Петар Намичев**
РУСКИТЕ АРХИТЕКТИ ВО СКОПЈЕ ВО ПЕРИОДОТ МЕЃУ ДВЕТЕ
СВЕТСКИ ВОЈНИ
Petar Namichev, Ekaterina Namicheva-Todorovska
THE RUSSIAN ARCHITECTS OF SKOPJE IN THE PERIOD BETWEEN THE
TWO WORLD WARS

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 167 François Schmitt**
APPROCHE INTERCULTURELLE OU CO-CULTURELLE DE L'ALTÉRITÉ
DANS LE *CADRE EUROPEEN COMMUN DE RÉFÉRENCE POUR LES
LANGUES* ET SES OUVRAGES COMPLÉMENTAIRES ?
François Schmitt
INTERCULTURAL OR CO-CULTURAL APPROACH TO OTHERNESS
IN THE COMMON EUROPEAN FRAMEWORK OF REFERENCE FOR
LANGUAGES AND ITS COMPLEMENTARY WORKS?
- 179 Anastazija Kirkova-Naskova, Ivana Duckinoska-Mihajlovska**
EXPLICIT INSTRUCTION OF PRONUNCIATION LEARNING STRATEGIES
AND WORD-STRESS RULES: EXAMINING LEARNERS' REFLECTIONS
FROM DIARY ENTRIES
- 191 Mirvan Xhemali, Hysen Kasumi**
TEACHERS' PERCEPTIONS OF THE IMPORTANCE OF LINGUISTICS IN
THE TEACHING OF SPEAKING SKILLS IN EFL – A CASE STUDY IN THE
REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA
- 203 Andrea Frydrychová**
PRAGMATISCHE PHRASEME IN AUSGEWÄHLTEN DAF-LEHRWERKEN
FÜR DIE NIVEASTUFE A1
Andrea Frydrychová
PRAGMATIC PHRASEMES IN SELECTED GFL TEXTBOOKS FOR THE
LEVEL A1
- 215 Marsela Likaj, Ema Kristo**
VERMITTLUNG LITERARISCHER TEXTE IN BÜCHERN UND
METHODEN ZUM ERLERNEN EINER FREMDSPRACHE (AM BEISPIEL
DER DEUTSCHEN SPRACHE)
Marsela Likaj, Ema Kristo
TRANSMISSION OF LITERARY TEXTS IN BOOKS AND METHODS
FOR FOREIGN LANGUAGE LEARNING (THE CASE OF THE GERMAN
LANGUAGE)

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

- 229 Весна Мојсова-Чепишевска**
ШОПОВ ЦЕЛ ЖИВОТ СЕ ЗАЛАГАШЕ МАКЕДОНИЈА ДА ЗРАЧИ ВО
КУЛТУРНИОТ МОЗАИК НА СВЕТОТ
Vesna Mojsova Chepishevska
SHOPOV, THROUGHOUT HIS ENTIRE LIFE, HAS STANDED FOR
MACEDONIA TO RADIATE IN THE CULTURAL MOSAIC OF THE WORLD

- 241 Биљана Рајчинова-Николова**
ВИСТИНСКО УПАТСТВО ЗА КРИТИЧКИТЕ СПОСОБНОСТИ НА
МАКЕДОНСКАТА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА ВО 19 ВЕК (КОИ *МАКЕДОНСКАТА*
КНИЖЕВНА КРИТИКА ВО XIX ВЕК ОД СЛАВЧО КОВИЛОСКИ, СКОПЈЕ,
ИМЛ, 2022)
Biljana Rajčinova-Nikolova
A REAL GUIDELINE FOR THE CRITICAL SKILLS OF THE MACEDONIAN
INTELLIGENCE IN THE 19TH CENTURY (TOWARD TO *MACEDONIAN*
LITERARY CRITICISM IN THE XIX CENTURY BY SLAVČO KOVILOSKI,
SKOPJE: IML, 2022)
- 253 Иван Антоновски**
ДОРЕЧУВАЊЕ ЗА АНТЕВОТО И АНТЕВСКОТО ПЕЕЊЕ И МИСЛЕЊЕ
СО НОВИ ИСЧИТУВАЊА
Ivan Antonovski
DISCLOSURE ON POETRY AND THE OPINION OF ANTE POPOVSKI
WITH NEW READINGS
- 265 Лидија Камчева Панова**
„ВОВЕД ВО АНАЛИЗА НА ДИСКУРС“ – ПЕРСПЕКТИВИ И
ПРЕДИЗВИЦИ
Lidija Kamceva Panova
“INTRODUCTION TO DISCOURSE ANALYSIS” – PERSPECTIVES AND
CHALLENGES

ДОДАТОК / APPENDIX

- 273 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ**
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“
CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

СЛОЖЕНИТЕ ГЛАГОЛСКИ ФОРМИ ВО НАСЛОВИТЕ НА МАКЕДОНСКИТЕ ЕЛЕКТРОНСКИ МЕДИУМИ

Марија Стојаноска

Универзитет „Св. Климент Охридски“, Битола
marija.stojanoska@uklo.edu.mk

Виолета Јанушева

Универзитет „Св. Климент Охридски“, Битола
violeta.januseva@uklo.edu.mk

Апстракт: Ова истражување ги испитува употребата и дистрибуцијата на сложените глаголски форми во насловите на статиите во електронските медиуми со цел да се согледаат сличностите и разликите со насловите во досегашните истражувања. Примерокот го претставуваат 100 случајно избрани наслови од електронските медиуми објавени на веб-страницата time.mk, а за анализа на податоците и за донесување заклучоци, се употребува општиот интерпретативен метод.

Истражувачките резултати покажуваат дека најчесто употребувани сложени глаголски форми се можниот начин, минатото неопределено време во 3. л. еднина, идното време и конструкциите со сум во кои е испуштен помошниот глагол сум. Од резултатите се гледа и дека поретко се употребува минатото-идно време, а воопшто не се употребуваат предминатото и идното прекажано време. Според тоа, покрај сопствените карактеристики, насловите во македонските медиуми имаат сличности со насловите во медиумите на англиски јазик.

Клучни зборови: *сложени глаголски форми, наслови, македонски медиуми.*

1. Вовед

Насловот на една новинарска статија е првиот сегмент што ги спојува новинарот и читателот, па затоа е од голема важност да биде напишан во согласност со стандарднојазичната норма. Како и другите текстови што припаѓаат на новинарскиот потстил, и насловите, првенствено, имаат информативна функција. Но, во нив доаѓа до израз и дејствувачката функција што има за цел да го привлече вниманието на поголем број читатели и да ги поттикне читателите да дејствуваат (Минова-Ѓуркова, 2003; Тантуровска, 2010; Јанушева, 2019). Кога станува збор за привлекување на вниманието на читателите, како што истакнуваат Минова-Ѓуркова (2003) и Груевски (2011), многу често во насловите се употребуваат средства што не се препорачуваат, како на пример, шокантни вести, правење сензација од неважна вест,

извлекување реченици од контекст и сл., и средства што предизвикуваат страв и чувство на апатија и немоќ кај читателите. Во однос на тоа, треба да се внимава што ќе се напише во една новинарска статија, но, истовремено, и кои јазични средства ќе се употребат за да се добие актуелен и атрактивен, а не застарен текст. Со оглед на тоа дека насловите претставуваат кратки текстови во кои се кондензира информацијата, употребата и дистрибуцијата на сложените глаголски форми во нив се значајни, зашто даваат важни информации за времето кога се врши глаголското дејство. Така, ова истражување претставува придонес кон досегашните истражувања на оваа тема.

2. Поширок истражувачки контекст

Голем број истражувачи ја потенцираат важноста на насловите и ја нагласуваат нивната информативна функција и улогата што ја имаат во јазичната економија (Halliday, 1985; Van Dijk, 1988; Bell, 1991; Ward, 2002; Crystal, 2003; Dor, 2003; Тантуровска, 2010; Allan, 2004; Cotter 2010; Paltridge, 2012; Јанушева, 2019). Според нив, насловот, всушност, претставува минијатурна приказна чија функција е, првенствено, да пренесе повеќе информации со употреба на помал број зборови. Досегашните истражувања потврдуваат дека, со оглед на брзиот начин на живот, обично, читателот не ги чита сите статии, туку само поминува со поглед преку насловите и продолжува да го чита само она што му го привлекува вниманието. Насловите треба да донесуваат прецизни информации, а тоа се постигнува со употреба на цитати што придонесуваат за неутралноста на изјавата на новинарот (Keeble, 1994, стр. 156; Kotter, 2010, стр. 146). Исто така, многу е важно, во насловите, да се употребува едноставен и јасен јазик (Kolodzy, 2006, стр. 196).

Морфолошките карактеристики на насловите се чест предмет на истражување на странските лингвисти. Најголем број истражувања се спроведени во англискиот јазик, а најчесто споменувани морфолошки карактеристики на насловите во него се: употреба на сегашно време за изразување на сегашни, минати и идни дејства и за изразување на хабитуалност; испуштање на определениот и на неопределениот член; испуштање на помошните глаголи *сум* и *има* и на други глаголски форми; испуштање на титулите, на заменките и на заменските зборови; употреба на поголем број именки – едните модификатори на другите; предавање на броевите со цифри; испуштање на предлозите и улогата на сврзниците (Swan, 1996; Znamenskaya, 2004; De B. Clark, 2007; Weir, 2009; Chodurová, 2010; Šipošová, 2011; Isani, 2011; Metcalf, 2013; Moe, 2014; Zheng, 2017).

3. Методологија во истражувањето

Примерокот во ова истражување го претставуваат 100 случајно избрани наслови на статии од електронските медиуми објавени на веб-страницата на time.mk во 2021 и во 2022 г. Тоа значи дека примерокот претставува, всушност, корпус, што е во согласност со видувањата на Хардинг (Harding,

2016) за значењето на корпусот направен според потребите на истражувачите. Во исто време, примерокот е целен што се согласува со ставот на Линколн и Губа (Lincoln & Guba, 1985) за тоа дека секој примерок се собира за одредена цел. При определување на примерокот, всушност, се врши и негова анализа, односно се индексираат единиците што се анализираат (Mason, 2002). За анализа на податоците и за донесување заклучоци, се користи квалитативниот интерпретативно-индуктивен метод (Thomas, 2006; Kahlke, 2014; Harding & Whitehead, 2016) што не се држи до рамките на една веќе утврдена квалитативна методологија, туку ги анализира податоците и доведува до создавање идеи од собраните податоци.

4. Анализа, резултати и дискусија

Во продолжение, се претставуваат анализата на собраните податоци, резултатите и дискусијата.

4.1. Сложени глаголски форми

4.1.1. Можен начин

Како што наведува Конески (2004, стр. 499), основното значење на можниот начин е да изразува можни или посакувани дејства. Можниот начин се образува и од свршени и од несвршени глаголи: *Јувенџус љовџорно би можел во Серија Б!* (Спорт, 27.11.2021); *ЕУ би можела да ја одобри вакцинаџа љроџив Омикрон за џри до чеџири месеци* (Слободен печат, 30.11.2021); *Марадона вечерва би навивал за Наџоли, а не за Барселона* (Спорт, 17.2.2022); *Рафа Нагал би бил среќен со неџовоџо осџварување, дури и ако Гоковиќ освои 25 џрофеи* (Спорт клуб, 14.2.2022); *Поскаџо од љреџходно: Колку би не чинело леџувањеџо оваа џодина во Грџија и Турџија?* (Точка, 20.2.2022).

4.1.2. Минато неопределено свршено и минато неопределено несвршено време

Според Конески (2004, стр. 459), овие две времениња, се употребуваат за минати дејства без да се укаже на конкретниот момент кога се случило дејството, а се разликуваат единствено според видот на глаголот (свршен или несвршен). За разлика од минатото определено време со кое се предаваат засведочени дејства, минатото неопределено време почесто се употребува за прекажани дејства: *Комџанијаџа „Tesla“ добила уџџе една џокана за на суд, љовџорно џоради – џвџиџоџ на Маск* (Supermen, 8.2.2022); *Блумберџ: ЕУ џодџоџвила низа санкции за Додик* (maxfax, 13.2.2022); *Изџор скаџо: Плаџил висџинско боџаџсџво за кафе, кроасан и лимонада во Оџаџија* (Слободен печат, 15.6.2022); *Авџомаџисџралаџа „Сџирума“ имала недосџаџоџи, соџџџени деџали* (Скопје, 30.11.2021); *Од ковид минаџаџа недела оздравеле 1122 лица, а 9982 се заразиле со вирусџоџ, наведува ИЈЗ* (360 степени, 8.2.2022); *Половина милион луџе џочинале од омикрон* (Канал 5, 9.2.2022); *По 77 џодини оџкриено дека Евреин можеби ја џредал Ана Франк на наџисџиџе* (СДК, 17.1.2022). Во некои наслови, се среќава комбинаџија

на минато неопределно свршено и минато неопределено несвршено време (*Авион кој **летѝал** за Лондон се **враќѝил** во Мајами ѝоради ѝајѝничка која не **сакала** да носи маска* (СДК, 21.1.2022); *Германскаѝа влада јавно **ѝо осудила** возачоѝ на Буѝаѝи кој **возел** со 414 километѝри на час* (Точка, 21.1.2022), но и на минато неопределено свршено време и минато определено свршено време (*Соѝруѝоѝи на Сара Џесика Паркер **убил** мајка и ќерка Меѝѝу Бродерик **ооздеде** два живоѝи, а еве иѝѝо се **случи!*** (porama.mk, 22.11.2021). Во анализираните наслови, не се среќава употребата на ова време за директно кажување, а не е забележана ниту употребата на вторичните значења на овие две времиња.

4.1.3. Предминато време

Според Конески (2004: 482), ова време изразува дејство што се случило пред некое друго дејство во минатото и се образува и од свршени и од несвршени глаголи. Наслови во кои се употребени формите на предминатото време не се среќаваат во анализираниот материјал. Според Конески (2004: 486), формите на предминатото време се јавуваат како стилска разновидност на минатото неопределено време, што се потврдува со поголемиот број наслови во кои се употребува минатото неопределено време.

4.1.4. Идно време

Според Конески (2004, стр. 488), основното значење на идното време е да изрази дејства што ќе се случуваат во иднина, односно дејства што треба да се случат по одреден момент, во иднина и тоа може да се образува од несвршени и свршени глаголи. Има голем број наслови во кои се забележува идното време со своето основно значење: *Пецаков **ќе ѝи враќа** охридскиѝе ѝлажси на концесионерѝиѝе* (Алсат-М, 22.11.2021); *Зѝолемениоѝи минималец работѝнициѝиѝе **ќе ѝо добијат** во аѝрил* (24, 8.2.2022), *Маѝичниѝе лекари на ѝроѝесѝи, **ќе се ѝреѝледуваат** само иѝѝни ѝациенѝи* (DW, 17.2.2022); *Захарова: Лавров и Ле Дриан уѝѝре **ќе имаат** ѝѝелефонски разѝовор* (А1Он, 20.2.2022); *Рафаел Нагал наскоро **ќе ѝо „освои“** најважѝниоѝи ѝѝрофеј – **ќе сѝѝане ѝѝајќо!*** (Sport1, 15.6.2022). *Секој четѝврѝи **ќе сѝѝане дел** оѝ меѝаверзумоѝи во 2026 **ѝодина*** (Локално, 8.2.2022); *Газѝром: Исѝоракиѝе на руски **ѝас** во Евроѝа **ќе се намалат** речиси на ѝоловина* (Слободен печат, 15.6.2022). Во насловите: *Театѝароѝи оѝ Прилеѝ уѝѝре **ќе оѝбележси** 72 **ѝодини ѝосѝѝоене*** (Телма, 17.2.2022); *Захарова: Лавров и Ле Дриан уѝѝре **ќе имаат** ѝѝелефонски разѝовор* (А1Он, 20.2.2022); *Филолошкиоѝи факулѝетѝи денеска **ќе ѝо честѝѝува делоѝо** на Драѝи Михајловски* (СДК, 15.6.2022), од формите уѝѝре и денеска поблиску се определува временскиот отсек на вршење на дејството (Конески, 2004, стр. 427). Насловите *Вучиќ **ќе биде** носѝѝел на сѝѝе изборни лисѝи* (Фокус, 13.2.2022) и *Реал Мадрид **ѝо доѝовори ѝѝроѝѝо ѝолемо засилување, Ридѝгер **ќе биде** нов „крал“*** (Слободен печат, 26.12.2021) покажуваат дека идно време од помошѝниот глагол сум се образува почесто од формата *биде*, а многу ретко од формата *сум*. Во анализираните наслови, идното време се забележува во комбинаѝија со сегашното време (*Сакам да се ѝензионирам во исѝѝиоѝи ѝѝим во кој **ќе иѝра** мојоѝи син* (Вечер, 20.2.2022)

и со минато определено свршено време (*Реал Мадрид го договори првоиот големо засилување, Ридигер ќе биде нов „крал“* (Слободен печат, 26.12.2021).

4.1.5. Минато-идно време

Според Конески (2004, стр. 491), ова време се сфаќа како идно, но од гледна точка на некој минат момент. Во своето основно значење, се забележува во еден наслов: *Јунајтед за малку ќе прокоцкаше водство од 2:0, резервистичките донесоа пригода за „жаволиште“* (Слободен печат, 20.2.2022), а не се забележани наслови со вторичните значења на ова време.

4.1.6. Идно прекажано време

Во анализираните наслови, ова време што се однесува на прекажани дејства не се јавува во своето основно значење, а не се забележуваат ни неговите вторични значења (Конески, 2004, стр. 496).

4.1.7. Конструкции со има/нема и со сум

Конструкциите со има/нема се составени од помошниот глагол *има/нема*, што ги определува граматичките категории и глаголска придавка (секогаш во среден род), што го претставува глаголското дејство (Конески, 2004, стр. 502). Во анализираните наслови, се забележува само во еден случај што се однесува на дејство извршено во минатото: *АХВ за ТВ 24: За случајот со зајленетиото месо во Косово немаме добиено официјално известување, на домашниот пазар се прават редовни контроли* (24, 20.2.2022).

Конструкциите со сум и глаголска придавка многу почесто се јавуваат во ексцерпирани примери: *Максвил ќе засадува дрвја на територијата на Оџишина Гази Баба, првите се засадени во кругот на училиштето „Григор Прличев“* (Бизнис Вести, 29.11.2021); *Бредли Кујер бил најдобриот со нож во митро* (Курир, 30.11.2021); *Момчето кое вчера беше прегазено на булеварот Партизански одреди е во добра состојба* (Канал 5, 21.1.2022). Конструкциите со сум го покажуваат резултатот од вршење на дејството.

Според Конески (2004, стр. 504), овие конструкции може да се употребуваат и како паралелни форми на други глаголски форми, а во одредени случаи, помошниот глагол може да се испушти. Во најголем број од анализираните наслови се забележува токму тоа, односно испуштање на помошниот глагол, а глаголската придавка речиси секогаш се образува од свршени глаголи: *Ожарено „ауди“ во Куманово* (ТВ 21, 22.11.2021); *Приведен дилер од радовишко, пронајдена марихуана* (Сител, 27.11.2021); *Охрид поодобен за Водици, се чистеше езерото и се украсува градо* (24, 16.1.2022); *Глобо не мирува – режирани уште при земјотреси во Грција* (ТВ 21, 16.1.2022); *СЗО: Испорачана милијардиот вакцина од програмата Ковакс* (Нова ТВ, 16.1.2022); *По 77 години откриено дека Евреин можеби ја предал Ана Франк на нацистите* (СДК, 17.1.2022); *Во Оџишина Центар фрлени 44 тони сол на улиците, најмногу кон Водно* (МКД, 21.1.2022); *Санкционирани 30 ишаци во охридскиот регион* (Нова ТВ, 9.2.2022); *Мане спремени да го најддат Ливерпул* (Спортски,

9.2.2022). Овие примери ги потврдуваат досегашните сознанија за тоа дека испуштањето на делови од насловот, како на пример, на помошниот глагол, најчесто произлегува од основната цел да се каже повеќе со помалку зборови и се во согласност со резултатите од истражувањата на Прашкова (2009), Чодурова (2010) и Јанушева (2019).

5. Заклучок

Од истражувањето се гледа дека во насловите на статиите, најчесто се употребуваат можниот начин, минатото неопределено време идното време и конструкциите со сум, дека поретко се забележува употребата на минатото-идно време, а дека, воопшто, не се забележуваат наслови во кои се употребени предминатото и идното прекажано време. Минатото неопределено време и конструкциите со сум во кои е испуштен помошниот глагол се карактеристика по која насловите во македонските медиуми се слични со насловите во медиумите на англиски јазик.

Библиографија

- [1] Груевски, Т. (2011). *Култура на збор*. Скопје: Студиорум.
  - [2] Јанушева, В. (2019). Синтаксата на насловите во електронските медиуми во македонскиот стандарден јазик. *Современа филологија*, 2(1), 59–79. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Б. Конески“.
  - [3] Конески, Б. (2004). *Грамаѓика на македонскиот литературен јазик*. Скопје: Детска радост.
  - [4] Минова-Гуркова, Л. (2003). *Стилистика на современиот македонски јазик*. Скопје: Магор.
  - [5] Тантуровска, Л. (2010). Употребата на интерпункциските знаци во насловите од печатените медиуми. *Зборник од Меѓународниот македонистички собир* (2008: 365 – 376). Скопје: Филолошки факултет.
- ***
- 6] Allan, S. (2004). *News culture*. London: OUP.
  - 7] Bell, A. (1991). *The Language of news media*. Oxford and Cambridge, MA: Blackwell.
  - 8] Cotter, C. (2010). *News talk: Investigating the language of journalism*. Cambridge: CUP.
  - 9] Chodurová, K. (2010). *Distribution of tenses in newspaper language*. Tomas Bata University in Zlín. Faculty of humanities. Bachelor thesis.
  - [10] Crystal, D. (2003). *A dictionary of linguistics and phonetics* (5th edition). Oxford: OUP.
  - [11] Clark, M. C. (2007). *Views in the news, a textbook*. LED: Edizioni universitarie.
  - [12] Dor, D. (2003). On newspaper headlines as relevance optimizers. *Journal of pragmatics*, 35, 695–721.
  - [13] Halliday, A., & Kirkwood, M. (1985). *An introduction to functional grammar*. London: Edward Arnold.
  - [14] Harding, T., & Whitehead, D. (2016). Analyzing data in qualitative research. In: Schneider, Z. & Whitehead (eds.), *Nursing and midwifery research: methods and appraisal for evidence-based practice*, 5th ed., ch. 8. Elsevier.

- [15] Isani, S. (2011). Of headlines & headlines: Towards distinctive linguistic and pragmatic genericity“. *ASp*, 60, 81–102.
- [16] Kahlke, M. R. (2014). Generic qualitative approaches: pitfalls and benefits of methodological mixology. *International journal of qualitative methods*, 13(1), 37– 52.
- [17] Keeble, R. (1994). *The Newspapers handbook*. London: Routledge.
- [18] Kolodzy, J. (2006). *Convergence journalism. Writing and reporting across the news media*. Lanham.
- [19] Lincoln, S. Y., & Guba, G. E. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage.
- [20] Metcalf, A. (2013). The grammar of (newspaper) headlines published in the newspaper *The chronicle of higher education*“, <https://bit.ly/2t2JXpW>, 21.7.2020.
- [21] Mason, J. (2002). *Qualitative researching*, 2nd ed. London: Sage.
- [22] Moe, S. (2014). A brief study on the language of newspaper headlines Used in *The new light of Myanmar*“. *Hinthada University research journal*, 5(1), 82–92.
- [23] Paltridge, B. (2012). *Discourse analysis: an introduction*, 2nd ed. Bloomsbury publishing plc.
- [24] Prášková, E. (2009). *Grammar in newspaper headlines*. Bachelor paper. Pardubice: University in Pardubice, Faculty of arts and philosophy.
- [25] Swan, M. (1996). *Practical English usage – International student's edition*. Oxford: Oxford University Press.
- [26] Thomas, R. D. (2006). A general inductive approach for analyzing qualitative evaluation data. *American journal of evaluation*, 27(2), 237–246.
- [27] Ward, M. (2002). *Journalism online*. Elsevier science ltd., Oxford: Focal press.
- [28] Weir, A. (2009). *Article drop in English headlines*, <https://bit.ly/2Tnys8o>, 25.10.2020.
- [29] Van Dijk, T. A. (1998). *News as discourse*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum associates publishers.
- [30] Znamenskaya, A. T. (2004) *Stylistics of the English language. Fundamentals of the English course*. М: Едиториал, УРСС.
- [31] Šipošová, A. (2011). *Headlines and sub-headlines: tense, modality and register*. (Based on Discourse Analysis of the British Tabloid *The Sun*). Masaryk University, Faculty of arts. <https://bit.ly/2FYfnoi>, 25.10.2020.
- [32] Zheng, C. (2017). English newspapers as specimen: A study of linguistic features of the English newspapers in the 20th century from historical linguistics. *Studies in literature and language*, 14(1), 22–27. <https://bit.ly/2Xuw6KL>, 24.10.2020.

Marija Stojanoska

St. Kliment Ohridski University, Bitola

Violeta Janusheva

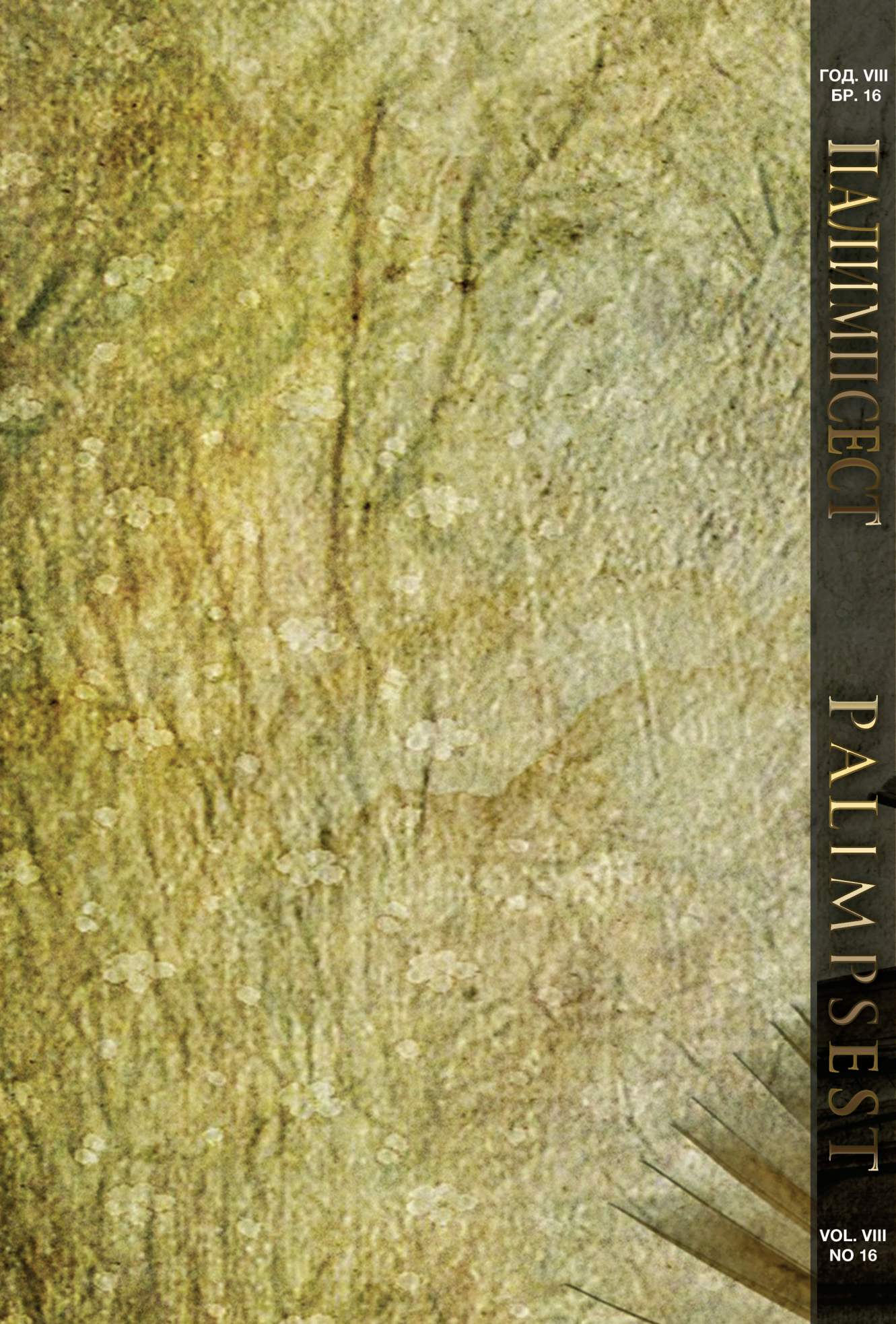
St. Kliment Ohridski University, Bitola

The Complex Verb Forms in the Headlines of the Macedonian Electronic Media

Abstract: This paper examines the complex verb forms usage and distribution in the headlines of the electronic mediums' articles, in order to see the similarities and the differences with the headlines in the previous research. The sample consists of 100

randomly chosen headlines on the web site time.mk, and data analysis and reaching conclusion rest upon the general inductive method. The research results confirm that the most used complex verb forms are the possible mode, past indefinite tense 3 person singular, future tense and constructions with be. The findings showcase that the future in the past is used rarely, and that the past perfect and future perfect tense are not used at all. Accordingly, besides their own features, the headlines in the Macedonian media have similarities with the headlines in the English language media.

Keywords: *complex verb forms; headlines; Macedonian language.*

ГОД. VIII
БР. 16

ПАЛІМПСЕСТ

PALIMPSEST

VOL. VIII
NO 16